

desalniettemin

Valerie Droeven

Spoileralert!

Er zijn mensen die niet tegen spoilers kunnen. Er zijn er zelfs erg veel. Spoilers vermijden is best een grote uitdaging voor een tv-recentist: wanneer mag je schrijven over hoe een reeks eindigt? Of wanneer hebben voldoende mensen een aflevering gezien om het te hebben over die geweldige plotwending die het verhaal naar een hoger niveau tilt? U wilt niet weten hoeveel mensen te prematuur enthousiasme over zulke zaken niet weten te appreciëren.

Vorige week ging de reboot van *Sex and the city* in première. Aan het eind van de eerste aflevering van *And just like that* zit een *Game of thrones*-achtige draai in het verhaal, waarvan je de volledige reikwijdte pas in de tweede aflevering vat. Het is er eentje waarop een volledig seizoen kan worden gebouwd. Eentje, heel zeker, waarvan tv-recentisten gelukkig worden – geluk dat deze tv-recentist voorlopig niet niet al te veel mensen kon delen. Om niemand kijkliezer te vergallen, hielden we de lippen stijf op elkaar.

Er zit een spoiler in deze column die niet onze verantwoordelijkheid is

Hij ligt samen met een bekende Peloton-instructrice knus bij het haardvuur. *And just like that ... he's alive!*, staat eronder. Een voice-over benadrukt dat fietsen het risico op hart- en vaatziekte fors doet dalen.

Peloton zag zich daartoe genoodzaakt omdat zijn aandelen gekelderd waren na 'een onverwachte dode' in de eerste aflevering van *And just like that*, die vrijdag online kwam, bij ons op Streamz. 'Het bedrijf had ermee ingestemd dat zijn fietsen in de serie gebruikt zouden worden, maar Peloton wist niet dat Mr. Big zou sterven na zijn workout', meldde de BBC gisteren.

Zelden liep productplacement zo gruwelijk mis dat de adverteerder een cruciale plotwending van een serie moest onthullen om zijn hachje te redden. We kunnen er alleen maar groen om lachen, als we tenminste de lippen niet zo stijf op elkaar moesten houden.

'Ik voel nog veel schaamte rond mijn vrouwelijkheid'

Volgens theatermaakster en actrice Sachli Gholamalizad hangt dat samen met wat het betekent om een vrouw met Iraanse achtergrond in België te zijn. (De Morgen)

© Jan Van der Perre

Er zat eens een prinses in de gevangenis

RECENSIE FILM Kristen Stewart speelt prinses Diana in een film die veel meer is dan een biopic. Pablo Larrain maakte er een beklemmend psychologisch portret van.

'Ze maken nogal veel foto's van jou', merkt de Queen op tegenover prinses Diana in *Spencer*, met meer medelijden dan jaloezie. 'Maar het enige portret dat er toe doet, is dat op het briefje van 20 pond. Dan besef je dat je niet meer bent dan een betaalmiddel.'

Met *Spencer* heeft de Chileen Pablo Larrain een geweldige film gemaakt over prinses Diana, in de stijl en met de grootse gebaren van *Jackie*, zijn film over Jacqueline Kennedy. Beide films gaan over vrouwen in versmachtende mantelpakjes en keurslijven, die hun innerlijke strijd moesten verbergen achter een perfect gecoiffeerde façade voor het goed van de natie. Beide films hebben een hoog Hitchcockgehalte, met sterke symboliek, psychologische horror en veel cinematografische flair. En beide keren krijgt een Hollywoodactrice alle kansen om te schitteren; dit keer moet daar toch een Oscar voor beste actrice van komen.

In *Jackie* speelde Natalie Portman een vrouw die in stukken vaneen was na de moord op haar man, terwijl in *Spencer* Kristen Stewart haar huwelijk ziet uiteenspaten en zichzelf bijeenraapt. De Amerikaanse actrice speelt haar met een, voor onze oren, foutloos accent en met dromerige, vochtige ogen die goed tot hun recht komen in de fotografie van Claire Mathon, die eerder al de zachte gloed vatte van *Portrait de la jeune fille en feu*.

De film is ook een oefening in focus, met een scenario van Steven Knight (*Eastern promises*, *Locke*). *Spencer* speelt zich af tijdens een kerstweekend in vermoedelijk 1990, dat de Britse koninklijke familie houdt in Sandringham House, een kasteel in Norfolk waar de Queen elke winter doorbrengt. Bij aanvang worden de gasten een voor een op de stoel en met de grootse gebaren van *Jackie*, zijn film over Jacqueline Kennedy. Beide films gaan over vrouwen in versmachtende mantelpakjes en keurslijven, die hun innerlijke strijd moesten verbergen achter een perfect gecoiffeerde façade voor het goed van de natie. Beide films hebben een hoog Hitchcockgehalte, met sterke symboliek, psychologische horror en veel cinematografische flair. En beide keren krijgt een Hollywoodactrice alle kansen om te schitteren; dit keer moet daar toch een Oscar voor beste actrice van komen.

Gordijnen gesloten

Diana komt gespannen en lichtjes van slag aan. Ze is op de hoogte van het overspel van prins Charles en niet meer in staat om het dwingende spel van decorum en traditie vol te houden. Buiten ligt de schandaalpers op vinkenslag. Ze wordt aangeraden voortaan de gordijnen te sluiten als ze zich omkleedt. 'Hun lenzen zijn als microscopen en ik ben het insect', zegt ze zelf. 'En ze trekken een voor een mijn ledematen en vleugelsjes uit.'

Een typische Hollywoodbiopic zou een voorgeschiedenis geven, overbodige data en feiten en een overdaad aan kleeft scènes om onze sympathie te winnen. Daar verliest Larrain zijn tijd niet aan. Hij weet dat Diana onze sympathie al heeft. Hij gebruikt zijn camera niet als een microscoop, maar als een verrekijker: hij dissecert niet, hij focust. Ondertussen toont hij het

koningshuis als een in geschiedenis en traditie verstandend instituut, waar eigen wil niet bestaat. Het is zwijgen of sterven, leert Diana uit het boek over haar voorganger Anna Boleyn, dat niet toevallig op haar kamer is achtergelaten. Dat zit ook in de prachtige soundtrack van Jonny Greenwood, de gitarist van Radiohead die uitgroeit tot een van de beste filmcomponisten. Het contrast tussen de wereld van het koningshuis en de hang naar vrijheid en spontaneïteit van Diana vertaalt hij door klassieke kamermuziek en kerkerorgels ingenieus te vermengen met jazz. Fenomenale muziek die zo op zichzelf staat.

Horror

De film ging in première op het filmfestival van Venetië, niet lang nadat prins Harry en Meghan Markle met een veelbesproken interview bij Oprah Winfrey een boekje hadden opengedaan over het racisme en de sfeer in het Britse koningshuis. Het is een instelling, maar misschien ook een heel land, dat vastzit in de verleden. Ontsnappen we ons nappen kan.

Spencer lijkt dan ook een soort gevangenisfilm: Diana moet ontsnappen. Alleen zijn er geen tralies: ze zou er simpelweg vandoor kunnen rijden met haar Porsche. In werkelijkheid is het toch iets complexer, om nog te zwijgen van haar twee zonen, met wie ze enkele mooie momenten deelt. Het is

Kristen Stewart als Diana Spencer: ze verdient een Oscar. © rrr

Larrain pretendeert niet eens respect tegenover de geschiedenis. Het gaat hem niet om hoe het was, maar om hoe het moet hebben gevoeld

ongewijfeld allemaal niet exact zo gebeurd en Larrain pretendeert niet eens respect tegenover de geschiedenis. Het gaat hem niet om hoe het was, maar om hoe het moet hebben gevoeld. Tijdens een scène gaat hij zelfs voluit voor 'bodyhorror', wanneer hij Diana haar eigen parelketting laat openen.

Dit is dan ook 'een fabel van een ware tragedie', zoals hij bij

aanvang waarschuwt. Larrain permittierde zich behoorlijk wat dichterlijke vrijheid – met als hoogtepunt het moment waarop Diana haar bode verzoekt de kamer te verlaten 'zodat ze even kan masturberen'. Dit gaat over een vrouw die de macht over haar eigen leven terugwil.

Zo wordt dit meer een film over een mens probeert te ontsnappen aan de versmachtende

verwachtingen en keurslijven die de buitenwereld oplegt dan een biopic over Diana. Het is misschien ook dat wat mensen destijds zo fascinerend of bewonderenswaardig vonden aan Diana: zij had het lef om te doen waar vele alleen van dromen. Je zou het ook een feministische film kunnen noemen, of simpelweg een humanistische. Door daarop te focussen heeft Larrain van Dia-

na's verhaal veel meer gemaakt dan een aflevering van *The crown*. In zijn handen is het een belledmend koningsdrama dat, zoals die van Shakespeare, gaat over ons allemaal.

Jeroen Struys

Spencer
Van: Pablo Larrain
Met: Kristen Stewart, Timothy Spall, Saly Hawkins (11 min.)
★★★★

'Ma stobbe' verkozen tot Kinderwoord van het Jaar

TAAL *Maah stoobuh*, zo spreekt je het uit. Op een wat zuerderige toon, om iemand aan te manen ergens mee op te houden. 'Stop ermee', maar dan hipper. Het woord is een overtuigende winnaar in de elfde verkiezing van het Kinderwoord van het Jaar, georganiseerd door Ktnet, de VRT en Van Dale.

Liefst 60,53 procent van de stemmende kinderen koos dit als hun favoriete woord. En daar valt ook de mond van bedenker Timon Verbeek van open. 'Ik kan die impact echt niet vatten', zegt hij. 'Maar ik vind het allzins een supermooi compliment dat de

kinderen dit meenemen naar hun dagelijkse leven.'

Het woord ontstond toevallig. 'Voor Tiktok maak ik sketches en verzijn ik typepjes. In een van de filmpjes, *Manieren om boost te zijn (tienereditie)*, had ik een dramatische typepje. Dat wou ik 'stop' laten zeggen op een grappige manier en toen kwam die heel zunderende 'ma stobbe' eruit. Het filmpje is bijna 700.000 keer bekeken. Timon begon in 2019 met Tiktok. Intussen zit hij aan bijna een half miljoen volgers.

Ook het tienerwoord is bekend: 'bestie', tienertaal voor beste vriend of vriendin. (eap)

KBR krijgt Fonds Arthur Grumiaux in bewaring

KLASIEK De muzikafdeling van de Koninklijke Bibliotheek (KBR) krijgt het Fonds Arthur Grumiaux onder haar hoede. De Belgische violist zou dit jaar honderd geworden zijn.

Grumiaux' artistieke erfenis was eerst ondergebracht bij de Koning Boudewijnstichting. Voortaan worden de brieven, handgeschreven en gedrukte partituren, concertprogramma's, boeken, contracten en geluidsarchieven bewaard en beschikbaar gemaakt in de KBR. Ze bieden inzicht in het muziekleven van de vorige eeuw. (gvs)

Metropolitan Museum verbreekt banden met de makers van Oxycontin

SPONSORING Het Metropolitan Museum haalt de naam Sackler uit zijn zalen. De serie *Dopesick* van Disney+ verkreeg zo waar processen en een faillissement niet in slaagden.

Het Metropolitan Museum of Art in New York kondigt aan dat het de naam Sackler uit zijn zalen verwijdert.

Het lijkt wel alsof de serie *Dopesick* van Disney+ qua slechte productieslaggevoeren was. De reeks toont hoe het bedrijf artsen voorloog dat Oxycontin bijna niet verslavingsis, maar vooral: een paar van de familiebijenkomsten in de reeks vonden die de naam Sackler dragen, heeft het Met ook een spectaculaire vliegtuig die met geld van de familie werd gebouwd: die waarin de tempel van

Dendur uit Egypte werd heropgebouwd, compleet met vijver. Al sinds 2018 wordt er geregeld voor het museum betoogd. Purdue Pharma moest dan al aan verschillende eisers schadevergoeding betalen. Maar zelfs toen het bedrijf dit september failliet werd verklaard, boog het museum niet.

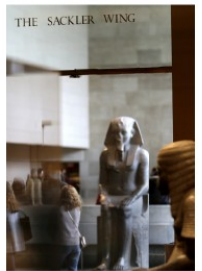
Het lijkt wel alsof de serie *Dopesick* van Disney+ qua slechte productieslaggevoeren was. De reeks toont hoe het bedrijf artsen voorloog dat Oxycontin bijna niet verslavingsis, maar vooral: een paar van de familiebijenkomsten in de reeks vonden die de naam Sackler dragen, heeft het Met ook een spectaculaire vliegtuig die met geld van de familie werd gebouwd: die waarin de tempel van

tweede generatie Sacklers, die in 1997 Oxycontin op de markt brachten, dreven die investeringen nog op. Maar terwijl de naam Sackler op steeds meer museummuren verscheen, was hij niet te vinden op de website, in de fabrieken of de publicaties van Purdue Pharma.

'Reputatiawassen', noemden de activisten dat. Hun boegbeeld is de fotografe Nan Goldin, die in 2014 Oxycontin kreeg voorgeschreven voor tendinitis en snel verslaafd raakte. Zij stelde de National Portrait Gallery in Londen voor de keuze: ofwel kon het de prestigieuze retrospectieve van haar werk organiseren, ofwel koos het voor het geld van de Sacklers. Het museum liet in maart 2019 we-

ten dat het een donatie van 1,3 miljoen dollar had geweigerd. Een week later volgden de vier Tate-musea. In juli besloot het Louvre als eerste museum om de naam Sackler uit zijn zalen te verwijderen.

Elizabeth Sackler, de dochter van Arthur, zegt dat haar tak van de familie Oxycontin 'moreel verwerpelijk' vindt en geen belangen meer had in Purdue toen het middel werd gelanceerd. De nazaten van Mortimer en Raymond zeggen in samenspraak met het museum te hebben beslist. 'Onze familie heeft het Met altijd gesteund; de eerste giften werden bijna vijftig jaar geleden gedaan. Nu geven we de fakkel door aan anderen die achter zijn missie staan.' (5g)

The Sackler Wing in het Met. © ap